

Základní škola a mateřská škola, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

Fakultní škola Pedagogické fakulty University Karlovy
telefon : 267 310 706, e-mail: skola@lobkovicovo.cz, www.lobkovicovo.cz
IČ: 63831406 DIČ: CZ63831406

Program poradenských služeb

pro školní rok 2019/2020

Vypracovala Mgr. Božena Brožová

školní metodik prevence

Obsah

1	Školní poradenské pracoviště	2
2	Preventivní program školy (dříve minimální preventivní program)	6
2.1	Charakteristika školy – stručná analýza situace	6
2.2	Školní preventivní strategie	8
2.3	Školní strategie řešení šikany a kyberšikany	10
2.4	Strategie předcházení dalším projevům rizikového chování.....	13
2.5	Strategie předcházení školní neúspěšnosti	14
2.6	Přehled programů prevence na školní rok 2018/2019.....	15
2.7	Krizový plán školy	19

1 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště poskytuje potřebnou péči a podporu žákům a jejich rodičům a také metodickou podporu pedagogům na obou pracovištích školy. Funkci výchovné poradkyně vykonávají Mgr. H. Černá a Mgr. B. Brožová, která je zároveň metodičkou prevence rizikového chování. Jejich kompetence jsou rozděleny v souladu s příslušnou vyhláškou tak, že Mgr. H. Černá se věnuje kariérovému poradenství a všemu, co souvisí s volbou povolání a dalším studiem žáků. Mgr. B. Brožová se věnuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, žákům nadaným i žákům se zdravotními problémy. Školní poradenské pracoviště poskytuje poradenské služby jak žákům, tak jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům. Spolu s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky připravuje poskytování podpůrných opatření a sleduje jejich účinnost, vypracovává spolu s pedagogy plány pedagogické podpory, individuální vzdělávací plány a individuální výchovné plány, spolupracuje při tom s odbornými pracovišti a zákonnými zástupci žáků. Při řešení jednotlivých případů obě výchovné poradkyně spolupracují. Velmi dobře funguje rovněž spolupráce s vedením školy, třídními učiteli i dalšími pracovníky školy.

Vlastního školního psychologa ani speciálního pedagoga škola sice nemá, velmi úzce však spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 3 a 9, s psychologkou Mgr. I. Jouve (pracoviště Lobkovicovo), metodičkou prevence Mgr. L. Háse i speciálními pedagogy. Pracovníci poradny poskytují konzultace a metodickou podporu pedagogům školy, věnují se individuálně žákům i rodičům v poradně. Psycholožka Mgr. I. Jouve dochází na pravidelné konzultace na obě pracoviště školy jednou za dva týdny, kontakty s dalšími pracovníky poradny se uskutečňují podle potřeby.

Dále škola spolupracuje rovněž s dalšími pedagogicko-psychologickými poradnami, se speciálními pedagogickými centry i středisky výchovné péče. Škola samozřejmě v rámci péče o žáky zohledňuje nejen doporučení příslušné pedagogicko-psychologické poradny a dalších uvedených pracovišť, ale i jiných odborníků, jejichž pomoc rodiče vyhledají. Rodiče jsou informováni o možnosti využití poradenských služeb a obrací se na poradenská zařízení i přímo, bez doporučení školy v situacích, které se vzděláváním přímo nesouvisejí. Rodiče žáků se poprvé seznamují s činností pedagogicko-psychologické poradny již na prvních třídních schůzkách v prvním ročníku, které navštěvuje poradenská psychologka Mgr. I. Jouve.

Při péči o ohrožené děti spolupracují školní poradenské pracoviště a třídní učitelé s orgánem sociálně-právní ochrany dětí příslušným podle místa bydliště dítěte.

Hlavním cílem školního poradenského pracoviště je včas věnovat pozornost žákům, kteří zvýšenou pozornost potřebují, a předcházet tak rozvoji závažnějších problémů. Prioritou je samozřejmě spolupráce mezi školou a rodinou, snažíme se řešit problémy dítěte společně s rodiči, rodičům také zprostředkováváme kontakty na příslušná odborná pracoviště. V řadě případů se také rodiče obrací na školní poradenské pracoviště s žádostí o pomoc při hledání vhodné odborné péče o dítě v situacích, které se školního vzdělání přímo nedotýkají. Jedná se o pozitivní trend, který je důkazem, že školní poradenské pracoviště plní svou úlohu a že rodiče mají k pedagogům důvěru.

Kontakty na školní poradenské pracoviště:

Mgr. Božena Brožová	péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, žáky nadané a žáky se zdravotními problémy, poskytování podpůrných opatření, prevence rizikového chování	tel. 267 310 706 brozova@lobkovicovo.cz (lze také zaslat zprávu ve školním informačním systému Škola OnLine)
Mgr. Helena Černá	kariérové poradenství, volba povolání, záležitosti související se studiem na střední škole (přihlášky, zápisové lístky apod.)	tel. 267 310 706 cerna@lobkovicovo.cz (lze také zaslat zprávu ve školním informačním systému Škola OnLine)

Plán činnosti na školní rok 2019/2020

Výchovná poradkyně a školní metodička prevence Mgr. Božena Brožová

<i>září</i>	Vyhodnocení činnosti v minulém školním roce Zpracování změn legislativy do činnosti ŠPP Vyhodnocení ochrany osobních údajů v souladu s GDPR Plánování činnosti na školní rok, příprava plánu preventivních aktivit a dalších programových a strategických dokumentů Vyhodnocení podpůrných opatření poskytovaných v uplynulém období a nastavení podpůrných opatření na další období Zajištění podpůrných opatření na základě nově vydaných doporučení ŠPZ Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti
<i>říjen</i>	Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti
<i>listopad</i>	Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů

	<p>Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti Vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností a žáků s vysokým počtem absencí, nastavení potřebných opatření pro tyto žáky</p>
<i>prosinec</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti</p>
<i>leden</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Vyhodnocení účinnosti PO a návrhy na případné úpravy Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti Vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností a žáků s vysokým počtem absencí, nastavení potřebných opatření pro tyto žáky Vyhodnocení preventivních programů, na něž škola čerpala finanční příspěvky MČ, vypracování závěrečné zprávy</p>
<i>únor</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Vyhodnocení účinnosti PO a návrhy na případné úpravy Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti Koordinace hodnocení žáků v náhradním termínu Informace o podmínkách odkladu povinné školní docházky a dalších záležitostech souvisejících se zápisem ke vzdělávání</p>
<i>březen</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Vyhodnocení účinnosti PO a návrhy na případné úpravy Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti Koordinace hodnocení žáků v náhradním termínu Informace o podmínkách odkladu povinné školní docházky a dalších záležitostech souvisejících se zápisem ke vzdělávání</p>
<i>duben</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO Vyhodnocení účinnosti PO a návrhy na případné úpravy Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů</p>

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

	<p>Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti</p> <p>Vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností a žáků s vysokým počtem absencí, nastavení potřebných opatření pro tyto žáky</p> <p>Informace o podmínkách odkladu povinné školní docházky a dalších záležitostech souvisejících se zápisem ke vzdělávání a se vzděláváním v přípravném ročníku</p> <p>Podání žádosti o příspěvek MČ na preventivní programy</p>
<i>květen</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO</p> <p>Vyhodnocení účinnosti PO a návrhy na případné úpravy</p> <p>Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření</p> <p>Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů</p> <p>Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti</p> <p>Informace o vzdělávání v přípravném ročníku</p>
<i>červen</i>	<p>Zajišťování poskytování podpůrných opatření, sledování jejich účinnosti a metodická podpora vyučujících při poskytování PO</p> <p>Vyhodnocení účinnosti PO a návrhy na případné úpravy</p> <p>Spolupráce se ŠPZ při poskytování podpůrných opatření a při vyhodnocení jejich účinnosti, vyhodnocení IVP</p> <p>Spolupráce se zákonnými zástupci při poskytování podpůrných opatření a při řešení problémů</p> <p>Organizační zajištění preventivních programů objednaných u externích poskytovatelů, sledování jejich kvality a účinnosti</p> <p>Vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností a žáků s vysokým počtem absencí, nastavení potřebných opatření pro tyto žáky</p>
<i>červenec, srpen</i>	<p>Vyhodnocování činnosti ŠPZ</p> <p>Příprava na činnost v dalším školním roce, zapracování případných legislativních změn, aktualizace dokumentů</p> <p>Objednávání programů prevence u externích poskytovatelů na další školní rok</p>

Výchovná poradkyně Mgr. Helena Černá

<i>září</i>	<p>Informativní schůzka s rodiči žáků 9. roč.</p> <p>(informace o přijímacím řízení, přihláškách na SŠ a SŠ a talentovou zkouškou, vydávání zápisových lístků)</p> <p>Organizační zajištění profesního vyšetření žáků 9. roč. v PPP Praha 3</p>
<i>říjen</i>	<p>Diskuse s žáky 8. ročníku o volbě dalšího studia a podmínkách přijímacího řízení (zdůraznění důležitosti dobrého prospěchu)</p> <p>Pohovory s vycházejícími žáky o volbě povolání</p> <p>Spolupráce s náborovými pracovníky SŠ</p> <p>Zjišťování zájmu žáků o umělecké školy – o školy s talentovou zkouškou</p> <p>Vystavení a potvrzení přihlášek žákům, kteří konají talentové zkoušky</p> <p>Zajištění besedy žáků 9. roč. v IPS pro volbu povolání</p>

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

<i>listopad</i>	Seznámení žáků s nabídkou SŠ, orientace na vhodný výběr studia vzhledem k prospěchu žáka a jeho schopnosti i na budoucí uplatnění v praxi, perspektivu povolání Termín odevzdání přihlášek na SŠ s talentovou zkouškou Návštěva veletrhu SŠ Schola Pragensis
<i>prosinec</i>	Besedy se zástupci SŠ a SOU Upřesnění počtu zájemců o studium na víceletých gymnáziích (5. a 7. roč.)
<i>leden</i>	Vydávání přihlášek ke studiu na SŠ pro žáky 5., 7. a 9. ročníků Poradenská činnost po rodiče a žáky – individuálně dle zájmu Upozornění na termín odevzdání přihlášek na SŠ
<i>únor</i> <i>a</i> <i>březen</i>	Předávání zápisových lístků rodičům vycházejících žáků (individuální setkání) (viz webové stránky školy)
<i>duben</i>	Přijímací zkoušky na SŠ, pomoc při odvolacím řízení Příprava žáků 8. roč. na profesní orientaci
<i>květen</i>	Zjišťování výsledků přijímacích zkoušek Vypracování přehledu přijatých žáků z 5., 7. a 9. roč. Objednávka tiskopisů zápisových lístků
<i>červen</i>	Evidence žáků, kteří ve školním roce 2018/2019 ukončí povinnou školní docházku a těch, kteří odcházejí na víceletá gymnázia Kontrola plnění celoročního plánu Rozdání tiskopisů z PPP Praha 3 žákům 8. roč. (poradenské služby v oblasti profesní orientace)

2 Preventivní program školy (dříve minimální preventivní program)

2.1 Charakteristika školy – stručná analýza situace

Škola má dvě pracoviště – v budově na náměstí Jiřího z Lobkovic sídlí ředitelství školy, deset tříd 1. stupně, přípravná třída a všechny třídy 2. stupně, na detašovaném pracovišti v Perunově ulici sídlí pět tříd 1. stupně, přípravná třída a mateřská škola. Spolupráce mezi pedagogy na obou pracovištích je dobrá, a to i v oblasti primární prevence. Školní metodická prevence (ŠMP) spolupracuje s pedagogy z obou pracovišť, všichni pedagogové se setkávají na společných poradách, podle potřeby i mimo ně. ŠMP dochází i na pracoviště Perunova. Velmi dobrá je spolupráce s třídními učiteli, důležitou roli hraje podpora vedení školy.

Spolupráce se zákonnými zástupci je převážně dobrá, většina žáků školy má stabilní rodinné zázemí. V případě potřeby škola spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) příslušnými podle místa bydliště žáků a podílí se v rámci svých možností na řešení problému. Zákonní zástupci jsou informováni prostřednictvím školního informačního systému

Škola OnLine (ŠOL) hromadně i individuálně, k informování slouží rovněž webové stránky školy. Zákonní zástupci využívají možnost kontaktovat ŠMP přímo nebo prostřednictvím třídního učitele v systému ŠOL nebo e-mailem, případně telefonicky. Některé dotazy a podněty je možné vyřešit prostřednictvím elektronické či telefonické konzultace, v ostatních případech si ŠMP domluví s rodiči schůzku podle jejich časových možností. Škola je rovněž registrována v projektu *Nenech to být*, žáci i rodiče tak mají možnost podávat i anonymní oznámení touto cestou. Žáci mají možnost kontaktovat ve škole ŠMP anonymně prostřednictvím schránky důvěry, obvykle se ale obracejí na ŠMP přímo nebo se s problémy svěřují třídnímu učiteli. Ve škole je na frekventovaném místě také nástěnka s informacemi ŠMP. Školní řád byl postupně upravován tak, aby reflektoval aktuální situaci (např. změny v oblasti informačních technologií) a zajišťoval bezpečné prostředí ve škole. Zřizovatel (MČ Praha 3) také finančně podporuje aktivity prevence na školách – poskytuje finanční příspěvek na aktivity protidrogové prevence. Také rodičovská organizace (Klub rodičů) podporuje prevenci a je ochotna finančně přispět na preventivní programy.

Důležitou součástí prevence jsou třídnické hodiny, které se konají pravidelně jednou měsíčně (od 3. ročníku). Škola nabízí žákům volnočasové aktivity – nepovinné předměty, školní kroužky, při škole funguje školní sportovní klub. Pro mladší žáky nabízí různé aktivity také školní družina.

Budovy školy (obě pracoviště) jsou koncipovány tak, že prostor je přehledný, s minimem rizikových míst, v obou budovách je zajištěn dostatečný dozor ve všech potřebných prostorech. V obou budovách jsou zároveň realizována taková opatření, aby byl zamezen přístup cizích osob. Byla také stanovena pravidla upravující pohyb rodičů a dalších rodinných příslušníků žáků po budovách např. při vyzvedávání žáků z družiny. Ve sportovním areálu školy je vždy přítomen správce, který dohlíží i na pořádek a bezpečnost. V okolí obou budov je třeba myslet především na rizika spojená s dopravou, prevence rizikového chování v dopravě je zařazena do školního programu. Problémovým místem v okolí školy je parčík na náměstí Jiřího z Lobkovic, kde se setkáváme s rizikovými jevy (např. konzumace návykových látek, výskyt rizikových part dětí, z nichž většina ani není žáky školy) i v době, kdy žáci po skončení vyučování opouštějí školu. Při řešení těchto problémů škola spolupracuje s Městskou policií hl. města Prahy, strážníci konají v okolí školy pochůzky.

Ve škole nezaznamenáváme zvýšený výskyt projevů rizikového chování. Z informací od třídních učitelů, sdělení rodičů, dat získaných ze stránky důvěry, dotazníkových šetření školních i celostátních, zpráv externích organizací vyplývá, že z oblasti rizikového chování je třeba se zaměřit na problém kouření, užívání alkoholu, záškoláctví, agresivní chování a působit na zlepšování vztahů ve třídách a také vést žáky k bezpečnému chování na internetu.

Situační (SWOT) analýza:

Silné stránky:

Pověst a tradice školy
Specializační studium školního metodika prevence
Zájem vedení školy i pedagogů o účinnou prevenci rizikového chování
Kontakty na odborná pracoviště, externí poskytovatele
Schopnost provádět změny, přijímat nové
Spolupráce s rodiči (předávání informací, konzultace, společné řešení problémů)

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

Spolupráce s Klubem rodičů, Klubem rodičů a přátel Perunka
Dobré vztahy mezi pedagogy
Nabídka volnočasových aktivit a kroužků, otevření školy jako sportovního centra
Dobré vztahy mezi ročníky
Zkušenosti učitelského sboru, kvalifikovaní učitelé
Ochota pedagogů vzdělávat se
Snaha pedagogů hledat řešení začínajících problémů a předcházet jim

Slabé stránky:

Pasivita některých rodičů, jejich nezájem o spolupráci
Spolupráce s žákovským parlamentem
Zvyšování počtu cizinců, žáků se speciálními potřebami a jiných ohrožených skupin

Příležitosti:

Finanční podpora MČ
Informovanost a metodická podpora (zejména ze strany poradenského metodika PPP)
Dostupné informace na internetu
Možnosti vzdělávání pedagogů a jeho kvalita
Možnost spolupráce s dalšími organizacemi při řešení problémů

Ohrožení:

Množství finančních prostředků na prevenci
Výše rozpočtu školy
Vysoký výskyt některých typů rizikového chování ve společnosti, tolerance k tomuto chování, bagatelizování jeho nepříznivých dopadů

2.2 Školní preventivní strategie

Preventivní strategie školy vychází z metodických dokumentů MŠMT, dlouhodobých vládních preventivních strategií, doporučení odborných pracovišť (Klinika adiktologie, Pražské centrum primární prevence apod.), opírá se o zveřejňované výsledky celostátních průzkumů z oblasti rizikového chování i o znalost místních podmínek školy. Pokud se změní situace ve škole či v jejím okolí, dojde samozřejmě k přizpůsobení cílů této změně situaci.

Hlavním **dlouhodobým cílem** je připravit žáky na budoucí život tak, aby byl minimalizován výskyt různých forem rizikového chování, nejen těch dnes nejčastějších, ale i dalších rizik, s nimiž se naši žáci ve svém životě mohou setkat. Zaměřujeme se tedy především na rozvoj schopnosti uvážlivého rozhodování, odpovědnosti k vlastnímu životu i odpovědnosti

vůči druhým, dále schopnosti domýšlet možné důsledky svých rozhodnutí a svého jednání a nevnímat přítom jen krátkodobé, ale uvědomovat si i dlouhodobé důsledky.

Stanovené cíle realizujeme především v rámci školního vzdělávacího programu a preventivním působením s využitím vlastních zdrojů (školní metodik prevence, třídní učitelé i ostatní pedagogičtí pracovníci školy). Samozřejmě je nutné zajistit pedagogům potřebné další vzdělávání a odbornou podporu. Preventivní působení pedagogů doplňují podle možností kvalitní programy externích poskytovatelů. Výhodou je finanční podpora primární prevence, kterou dlouhodobě poskytuje Městská část Praha 3. Rovněž se snažíme využít každou vhodnou příležitost, jak se zapojit do programů dotovaných v rámci výzkumů. Dlouhodobé cíle jsou každý školní rok konkrétně rozpracovány v preventivním programu, vždy je součástí tohoto dokumentu i evaluace preventivního působení v uplynulém roce.

Aktuální cíle:

1. Zvyšovat schopnost žáků činit informovaná rozhodnutí tak, že získávají potřebné informace z oblastí stanovených Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.
2. Rozvíjet právní vědomí žáků, vést je k úctě k právům druhých, učit je respektovat stanovená pravidla, rozvíjet jejich demokratické cítění, věnovat se prevenci rasismu a xenofobního chování.
3. Věnovat se prevenci v oblasti kouření, škodlivého užívání alkoholu, užívání návykových látek, sexuálního rizikového chování (šíření HIV a dalších přenosných chorob).
4. Zaměřit se i na další oblasti rizikového chování, které se v současné době v populaci výrazněji vyskytují a naši žáci by mohli být v tomto směru ohroženi – je třeba rozvíjet finanční gramotnost a vést žáky k odpovědnému chování v oblasti financí a dále vést žáky k bezpečnému chování a ochraně vlastního soukromí v reálném i virtuálním prostředí.
5. Podpora zdravého životního stylu.
6. Vést žáky k tomu, aby dbali na vlastní bezpečnost, byli připraveni na různé rizikové a ohrožující situace.
7. Dbát na bezpečné prostředí ve škole, na kvalitu vztahů mezi žáky, minimalizovat projevy agrese a násilí.
8. Všítmat si známkem možného ohrožení dětí a zajistit pomoc včasné intervence či krizové intervence.
9. Podporovat ohrožené skupiny žáků, v našem případě jde zejména o cizince, kterým je třeba pomoci s integrací, abychom minimalizovali výskyt rizikového chování. Je samozřejmě nutné pracovat v tomto směru i s majoritou.
10. Sledovat výskyt i počínajících projevů rizikového chování žáků a důsledně je řešit podle metodických dokumentů a vnitřních předpisů školy, tím zabránit rozvoji závažnějších forem tohoto chování nebo je alespoň minimalizovat.
11. Věnovat se prevenci školní neúspěšnosti. Motivovat žáky k tomu, aby pokračovali ve vzdělávání i po ukončení povinné školní docházky.
12. Primární prevenci doplňovat aktivitami nespécifické primární prevence v rámci školních kroužků, kroužků školního sportovního klubu i v rámci školní družiny.
13. Rozvíjet spolupráci se zákonnými zástupci v oblasti prevence i při řešení problémů, poskytovat zákonným zástupcům informace a poradenské služby.

14. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i formou vnitřního školení na poradách a formou samostudia neustále doplňovat vzdělání pedagogických pracovníků v oblasti rizikového chování a prevence.

2.3 Školní strategie řešení šikany a kyberšikany

Program je vypracován na základě Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních a dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Škola se zaměřuje především na prevenci šikany jednak podporou pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky, jednak zajišťováním vhodných odborně vedených preventivních programů. Všichni učitelé, zejména pak třídní učitelé, sledují atmosféru a dění ve třídách, spolupracují na zajištění bezpečného prostředí ve škole. Podpora solidarity, tolerance, vzájemného respektu, rozvoj spolupráce jsou začleněny do školního vzdělávacího programu. Důležitým prvkem prevence šikany jsou třídnické hodiny.

Ve školním a klasifikačním řádu jsou stanovena výchovná opatření, která lze použít při řešení šikany. Zároveň jsou nastavena taková pravidla, která vedou k vytváření bezpečného a přátelského prostředí ve škole.

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou si vědomi závažnosti problému a nepodceňují ani drobné signály o možné šikaně mezi žáky. Důležitým preventivním opatřením je i účinný dohled a dozor pedagogů. Prevenci šikany a řešení vzniklých problémů se věnuje užší realizační tým, který tvoří vedení školy, ŠMP, výchovný poradce, zástupci třídních učitelů z 1. a 2. stupně a vedoucí vychovatelka školní družiny.

Ve škole pracuje školní poradenské pracoviště (ŠMP, výchovný poradce), které poskytuje poradenské služby rodičům i žákům a konzultace a metodickou pomoc pedagogům obou stupňů i mateřské školy. V případě potřeby škola využívá možnost spolupráce s odbornými pracovišti (PPP, SVP aj.). V závažnějších případech škola informuje OSPOD, je si vědoma své oznamovací povinnosti vůči orgánům činným v trestním řízení.

Škola při prevenci a řešení šikany spolupracuje s rodiči, předává jim potřebné informace.

Krizový plán pro řešení šikany ve škole:

Podle typu šikany (viz metodický pokyn) existují dva možné scénáře řešení pro základní školu a scénář pro mateřskou školu.

1. *Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu*

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

- zachycení signálu o šikaně pedagogem, přijetí informace od žáků či rodičů, vyhodnocení informací, předání informací školnímu metodikovi prevence, třídnímu učiteli, vedení školy
 - posouzení dostupných informací a odhad závažnosti problému, stanovení formy šikany, příprava konkrétního postupu dle situace (ŠMP ve spolupráci s třídním učitelem, vedením školy, dalšími pedagogy působícími ve třídě)
 - rozhovor s těmi, kteří šikanu oznámili, rozhovor s oběťmi
 - nalezení svědků, rozhovor s nimi
 - zajištění ochrany obětem
 - vyhodnocení získaných informací, podle toho rozhovor s agresory buď směřují k metodě usmíření, nebo k metodě vnějšího nátlaku
 - realizace zvolené metody řešení – buď metoda usmíření, nebo metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor, výchovná komise, potrestání agresorů)
 - třídnická hodina, na které buď proběhne usmíření, nebo bude oznámeno potrestání agresorů
 - jednání s rodiči oběti, případně zprostředkování odborné péče o oběť
 - jednání s rodiči agresorů (pokud neproběhlo dříve v rámci řešení metodou vnějšího nátlaku), případně zprostředkování odborné péče
 - další práce s agresory (náhled na vlastní chování, motivy, zprostředkování odborné péče)
 - práce s třídním kolektivem směřující k nápravě vztahů ve třídě, překonání případných traumat svědků (tzv. mlčící většiny)
 - informování rodičů na třídní schůzce (může být svolána mimořádná)
2. *Scénář řešení pokročilé šikany (s neobvyklou formou) – např. výbuch skupinového násilí, třídní lynčování apod.*
- rychlý odhad závažnosti a formy šikany, zvládnutí vlastního šoku pedagoga, volba dalšího postupu podle situace
 - bezprostřední zásah pedagoga k záchraně oběti, zajištění nutné spolupráce dalších pedagogů (např. na poschodí)
 - předání informace vedení školy, školnímu metodikovi prevence, třídnímu učiteli, vyhodnocení informace a stanovení dalšího postupu
 - opatření směřující k tomu, aby bylo agresorům znemožněno domluvit si nepravdivé výpovědi, ovlivňovat svědky
 - pomoc a podpora oběti, zprostředkování odborné pomoci (lékařské, krizová intervence)
 - nahlášení události policii, navázání spolupráce s dalšími institucemi (PPP, SVP, OSPOD)
 - informace rodičům
 - zahájení vyšetřování události rozhovory s obětí a informátory
 - nalezení dalších svědků (mezi nespolupracujícími vybereme nejslabší články), rozhovory se svědky (lze přistoupit i ke konfrontaci)
 - rozhovor s agresory, případně konfrontace agresorů (nikdy konfrontace agresorů s obětí)
 - jednání s rodiči individuální, třídní schůzka

- práce s agresory (náhled vlastního chování, zprostředkování odborné péče), potrestání agresorů
- práce s třídním kolektivem, náprava vztahů ve třídě, překonání traumat svědků

Při řešení obou typů šikany spolupracuje ŠMP s třídními učiteli, vedením školy a dalšími pedagogickými pracovníky, v případě potřeby jsou kontaktovány i další instituce s žádostí o pomoc (PPP, SVP, případně neziskové organizace). Po uzavření případu je provedeno důkladné vyhodnocení situace, jejích příčin s cílem najít opatření, díky nimž se bude výskyt podobných případů minimalizovat.

Specifickou formou šikany je **kyberšikana**, v tomto případě je třeba rozlišit, zda k ní došlo přímo ve školním prostředí, nebo ne. Pokud ke kyberšikaně dojde v době vyučování, na půdě školy, je řešena podobným postupem jako jiné případy šikany, samozřejmě s ohledem na její specifika. Jestliže škola získá informace o možné šikaně, ke které došlo mimo školu, ale týká se žáka (žáků) školy, škola informuje o této skutečnosti zákonné zástupce dotčených žáků. Škola také poskytne informace o možnostech řešení a další poradenské služby jak žákům, tak zákonným zástupcům.

3. Scénář ochrany dětí před šikanou v mateřské škole

Pedagog vyhodnotí informace získané od rodičů, informátorů, obětí i z vlastního pozorování a zvolí vhodný způsob nápravy. Vybírá přitom z následujících metod, které je dobré i kombinovat:

- Rozhovor s dítětem, které ostatním ubližuje, upozornit ho na to, že porušuje pravidla, vysvětlit, v čem je jeho chování nesprávné, jak jinak by mělo postupovat v těchto situacích, vše srozumitelně, přiměřeně věku. Jakmile dojde i k malému zlepšení chování, oceníme to.
- Zavedení ochranného režimu oběti v podobě intenzivnějšího dozoru, v závažnějších případech je možné oddělit oběť a útočníka (převedení do jiného oddělení). Nepřístupujeme ke konfrontaci oběti a útočníka.
- Práce se skupinou směřující k podpoře spolupráce, volíme kooperativní techniky místo soutěživých. Posilujeme žádoucí vzory chování, umožníme dětem získat vhled do pocitů tomu, komu je ubližováno (pohádky, příběhy, jejich dramatizace).
- Rozhovor s rodiči agresora (až po zmapování situace), snažíme se je především získat pro spolupráci, jejímž cílem je změna chování dítěte, nastolení žádoucích forem chování. S rodiči útočníka by měl mluvit pedagog, přímé rozhovory rodiče oběti a útočníka nejsou vhodné.

Pedagog vždy informuje o situaci zástupkyni ředitelky pro předškolní vzdělávání. Pedagogové MŠ mohou také kontaktovat ŠMP, konzultovat možné řešení situace, společně mohou i vést rozhovory s rodiči a případně jim zprostředkovat odbornou péči.

Ohlašovací povinnost školy:

Pokud dojde v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR (případně na státní zastupitelství). Dále škola nahlásí případy hlášené Policii ČR (státnímu zastupitelství) také příslušnému

OSPOD. Škola ohlásí příslušnému OSPOD i případy, kdy nebyl zákonný důvod k hlášení Policii ČR (státnímu zastupitelství), ale jedná se i tak o závažný případ.

Škola oznámí skutečnost, že došlo k šikaně zákonným zástupcům oběti i agresora.

Nápravná opatření:

Škola využívá běžná nápravná opatření stanovená ve školním a klasifikačním řádu (výchovná opatření, snížení známky z chování). Dále je možné přistoupit i k přeřazení žáka do jiné třídy či skupiny, pokud je to možné a vhodné.

Rodičům agresora může být doporučena vhodná odborná péče, pedagogové rovněž dále s dítětem pracují, snaží se rozkrýt motivy jeho chování, což může být klíčem k nápravě, snaží se také, aby dítě získalo náhled na své chování. Pokud je to vhodné, škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Rodičům oběti škola předá kontakty na vhodnou odbornou pomoc. Třídní učitel se ve spolupráci s ŠMP, dalšími pedagogy případně přizvanými odborníky zaměří na nápravu situace ve třídě, dále pracuje s třídním kolektivem.

2.4 Strategie předcházení dalším projevům rizikového chování

Škola se řídí příslušnými dokumenty, především Metodickým doporučením k primární prevenci u dětí a mládeže a jeho přílohami, tyto dokumenty MŠMT aktualizuje a doplňuje. Třídní učitelé a další pedagogové sledují výskyt projevů rizikového chování v uvedených oblastech, pokud zaznamenají signály možného rizikového chování, informují školní poradenské pracoviště a vedení školy. Po vyhodnocení situace je zvolen postup podle příslušné přílohy metodického doporučení a podle krizového plánu školy. Škola dodržuje informační povinnost vůči zákonným zástupcům, orgánu sociálně-právní ochrany dětí a ve stanovených případech také vůči orgánům činným v trestním řízení.

Jedná se o následující témata stanovená přílohami metodického doporučení:

návykové látky, rizikové chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, alkohol, syndrom CAN, školní šikanování, kyberšikana, homofobie, extremismus, rasismus, xenofobie a antisemitismus, vandalismus, záškoláctví, krádeže, tabák, krizové situace spojené s násilím, netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí, rizikové sexuální chování, příslušnost k subkulturám, domácí násilí, hazardní hraní, problémové situace týkající se žáků s PAS

V rámci prevence výskytu uvedených jevů škola zajišťuje preventivní programy externích poskytovatelů, témata jsou také zakomponována do školního vzdělávacího programu, a to zejména v těchto předmětech: prvouka, přírodověda, vlastivěda, občanská výchova, výchova ke zdraví, informatika, dějepis, přírodopis, chemie. I v rámci výuky dalších předmětů věnují učitelé prevenci rizikového chování pozornost, využívají k tomu například vhodně zvolené texty v jazykovém vyučování. Dále je prevence projevů rizikového chování součástí třídnických hodin.

Třídní učitelé i další pedagogové jsou také připraveni reagovat na aktuální situaci a zařadit preventivní tematiku do práce se žáky podle potřeby.

2.5 Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Cílem školy je zajistit, aby všichni žáci školy získali základní vzdělání a byli dostatečně připraveni k dalšímu vzdělávání, a to nejen po stránce potřebných vědomostí, ale aby měli i potřebné studijní dovednosti a pracovní návyky. Pedagogové se proto snaží předcházet možnému selhání žáka. Těžiště této snahy spočívá v práci třídních učitelů, kteří sledují prospěch žáků ve své třídě a případné problémy řeší spolu s vyučujícími, školním poradenským pracovištěm a vedením školy, samozřejmě i ve spolupráci se zákonnými zástupci.

Hlavní zásady předcházení školní neúspěšnosti a používané postupy při řešení problémů:

- Vyučující sledují prospěch žáků a snaží se včas identifikovat hrozící selhání žáka v předmětu. Společně s třídním učitelem vyhodnotí, v čem spočívá příčina selhávání žáka, a podle toho zvolí další postup – nastavení podpůrných opatření 1. stupně, posilování motivace žáka, individuální konzultace apod. Třídní učitel postup koordinuje se školním poradenským pracovištěm.
- Spolupráce se zákonným zástupcem žáka – zákonní zástupci jsou průběžně informováni o prospěchu, škola s nimi komunikuje o možných způsobech řešení situace formou elektronické komunikace, jednak osobně na pravidelných třídních schůzkách, jednak na individuálních konzultacích, které se konají z iniciativy školy nebo zákonných zástupců.
- Třídní učitel, pokud to podle pedagogů může vést ke zlepšení situace, uspořádá společné setkání vyučujících vybraných předmětů se zákonnými zástupci a žákem (pokud je žák dostatečně vyzrálý na tento postup), na němž hledají všichni zúčastnění možné řešení nastalé situace a domluví se na potřebné spolupráci.
- Škola nabízí žákům doučovací kroužky, kromě toho žáci mohou využít i individuální konzultace s vyučujícími.
- Pedagogové se zaměřují na rozvíjení potřebných studijních a pracovních kompetencí jak v rámci výuky, tak formou individuální práce s žáky.
- Vyučující a třídní učitelé sledují žáky, kteří mají vysoké absence. Vyhodnocují, jak tito žáci zvládají doplňování zameškaného učiva, a nabízejí jim pomoc podle potřeby. V případě dlouhodobě nemocných žáků třídní učitel spolu s ostatními vyučujícími, školním poradenským pracovištěm a vedením školy připraví osobní plán, ve kterém je stanoven harmonogram doplňování zameškaného učiva.
- V případě, že se podpůrná opatření 1. stupně ukáží jako nedostatečná, navrhne škola zákonným zástupcům návštěvu školského poradenského zařízení, které může doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů. Předepsaná podpůrná opatření pak škola poskytuje žákovi ve spolupráci se školským poradenským zařízením.
- Pokud není dostatek podkladů pro hodnocení žáka, je žák hodnocen v náhradním termínu a ten je stanoven tak, aby měl žák možnost úspěšně doplnit zameškané učivo a mohl pokračovat bez větších potíží v dalším vzdělávání.

2.6 Přehled programů prevence na školní rok 2018/2019

Programy zajišťované u externích poskytovatelů:

Specifická protidrogová prevence TATRA D	Jules a Jim, z.ú.	Nekuřátka	4. ročník
		(Ne)zahulíme, uvidíme	7. ročník
		(Ne)pijeme s rozumem	8. ročník
		Drogy - (Ne)beru	9. ročník
Bezpečné chování	Policie České republiky – Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, oddělení tisku a prevence	Poldovy omalovánky a seznámení s policií	přípravná třída a 1. ročník
		Seznámení s policií, bezpečná cesta domů	2. ročník
		Bezpečnost v dopravě	3. ročník
		Doprava, zásady osobní bezpečnosti, tísňové linky	4. ročník
		Šikana, sociální sítě, příklady ze skutečných případů	5. ročník
		Šikana, sociální sítě, základy trestní odpovědnosti dětí a mládeže	6. ročník
		Sociální sítě, drogy a trestné činy s tím spojené	7. ročník
		Sociální sítě, drogy, právní vědomí	8. ročník
		Drogy, právní vědomí, nejčastější trestné činy páchané mládeží, povinnosti držitele občanského průkazu	9. ročník
		Bezpečí na síti	Jules a Jim, z.ú.

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

Sexuální výchova a prevence rizikového chování v sexuální oblasti	FIMSA – 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy	Sexuální výchova pro pokročilé, prevence HIV a dalších pohlavně přenosných chorob	9. ročník
---	--	---	-----------

Tematické bloky ve výuce (v rámci školního vzdělávacího programu):

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma
1. ročník	český jazyk, matematika, prvouka	VDO	výchova k demokratickému myšlení v rámci třídy, k samostatnosti, odpovědnosti, sebekontroli, ohleduplnosti
2. ročník	český jazyk	MKV	hry zaměřené na empatii, toleranci a harmonické lidské vztahy
3. ročník	český jazyk	OSV	porozumění sobě i druhým
5. ročník	informatika	Informační a komunikační technologie	SW pirátství, pravidla komunikace na internetu
1. ročník	prvouka	Člověk a jeho svět	bezpečné chování doma, ve škole i na ulici, péče o zdraví, správná výživa
2. ročník	prvouka	Člověk a jeho svět	prevence úrazů a nemocí, vhodné způsoby trávení volného času
3. ročník	prvouka	MKV	předcházení předsudkům vůči menšinám
4., 5. ročník	přírodověda	Člověk a jeho svět	ochrana zdraví – prevence užívání návykových látek

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

4. ročník	vlastivěda	Člověk a jeho svět	právo a spravedlnost – dodržování právních norem, tolerance a odpovědnost, respekt k druhým, schopnost týmové spolupráce
6. ročník	informatika	Informační a komunikační technologie	SW pirátství, bezpečná komunikace na internetu
9. ročník	dějepis	Člověk a společnost	výuka moderních dějin jako prevence rasismu a xenofobie
6. ročník	občanská výchova	Člověk a společnost	pravidla soužití ve škole, spolupráce, prevence šikany, řešení konfliktů a problémů
7. ročník	občanská výchova	Člověk a společnost	vztahy mezi lidmi – efektivní komunikace, asertivní jednání, řešení problémů a konfliktů, tolerance a ohleduplnost
8. ročník	občanská výchova	Člověk a společnost	výchova k demokratickému myšlení a chování, systém osobních hodnot, sebepoznání, seberozvoj, osobní kázeň
9. ročník	občanská výchova	Člověk a společnost	rozvíjení právního vědomí jako prevence rizikového chování
9. ročník	chemie	Člověk a příroda	léčiva a návykové látky

8. a 9. ročník	výchova ke zdraví	Člověk a zdraví	zdravé a vyrovnané sebepojetí, seberegulace, sebereflexe, sebeovládání, komunikace a kooperace, morální rozvoj, psychohygienu, zvládání problémových situací a vyhledání pomoci, prevence autodestruktivních závislostí, sexuální výchova s prevencí rizikového chování a zneužívání
3 až 9. ročník	třídnické hodiny	OSV, VDO	Vytváření pozitivního klimatu ve třídě, osobnostní rozvoj, sociální kompetence, kompetence k řešení problémů

Evaluace programů uskutečněných ve školním roce 2018/2019:

Prevence rizikového chování na škole probíhá podle školní preventivní strategie, pro každý školní rok má škola vypracovaný preventivní program. Prevenci zajišťuje metodická prevence rizikového chování ve spolupráci s vedením školy, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky. Preventivní programy zajišťuje jednak škola sama, prevence je *součástí školního vzdělávacího programu*, jednak formou spolupráce s externími poskytovateli. Při výběru *externích programů* dbáme na jejich kvalitu a vybíráme poskytovatele, kteří mají na své programy certifikaci, nebo jejichž programy splňují kritéria účinné prevence. Zároveň se metodická snaží, aby preventivní programy byly pro školu finančně dostupné, využívá proto i možnost žádat o granty z rozpočtu městské části, na některé programy mají granty zajištěny sami externí poskytovatelé.

Dlouhodobě spolupracujeme s Městskou policií, bohužel v tomto školním roce nastala situace, kdy lektorka odmítla pokračovat v preventivním programu v jedné třídě na pracovišti Perunova, což zdůvodnila nekázní žáků, z toho důvodu zrušila plánovaný program i v dalších třídách na tomto pracovišti. Pedagogové měli k činnosti lektorů připomínky, v porovnání s předchozími lety vnímali zhoršení úrovně programů. Z toho důvodu nebude škola v dalším školním roce program objednávat. Naopak budeme pokračovat ve spolupráci s *oddělením tisku a prevence krajského ředitelství Policie ČR*. S úrovní preventivních programů i jejich realizace je škola velmi spokojena, pozitivně také pedagogové hodnotí schopnost policejních preventistů reagovat na aktuální situaci ve třídě a přizpůsobit program potřebám jednotlivých tříd.

ZŠ a MŠ, Praha 3, nám. Jiřího z Lobkovic 22/121

I v tomto školním roce pokračovala spolupráce s organizací *Život bez závislostí*, tento program hradí Městská část Praha 3. Preventivní programy zaměřené především na zlepšení vztahů mezi žáky ve třídě, prevenci agresivity a nevhodného chování proběhly v osmém ročníku.

Rozsáhlý program *Specifické protidrogové prevence TATRAD (tabák, tráva, alkohol, drogy)* byl realizován od 4. ročníku společností Jules a Jim ve spolupráci s Českou koalicí proti tabáku. Jedná se o ucelený program zaměřený na prevenci rizikového užívání návykových látek, které jsou mezi českou mládeží nejvíce rozšířené. Tento program škola financuje částečně z finančního příspěvku MČ Praha 3 v oblasti protidrogové prevence.

Ve spolupráci s 3. lékařskou fakultou Univerzity Karlovy jsme také realizovali projekt *sexuální výchovy a prevence rizikového chování v této oblasti*.

Všichni žáci 2. stupně se také zapojili do *dotazníkového šetření pro potřeby MHMP a městských částí*, který mapoval výskyt rizikového chování.

Důležitou součástí prevence rizikového chování jsou také *třídnické hodiny*. Metodická prevence podporovala metodicky třídní učitele při přípravě těchto hodin, které se konaly jednou měsíčně. Třídní učitelé zvyšovali své dovednosti v oblasti vedení třídnických hodin jednak samostatným studiem, jednak na odborných seminářích.

Významným prvkem prevence rizikového chování je snaha pedagogů věnovat náležitou pozornost všem projevům nežádoucího chování co nejdříve a předejít tak rozvoji závažnějších problémů. V souladu s příslušnou metodikou ministerstva školství využíváme individuální pohovory se žáky (vedené třídními učiteli a metodičkou prevence) a společné trojstranné rozhovory se žáky a jejich rodiči. Spolupráce s rodiči se ukazuje být velmi prospěšnou, díky tomuto postupu se daří zabránit závažným problémům s chováním.

Škola je zapojena do projektu prevence šikany *Nenech to být*. Tento projekt umožňuje podávat anonymní oznámení o případech šikany a jiného ubližování. Za celý školní rok se v systému objevilo jedno oznámení, které bylo důkladně prověřeno, ale nepotvrdilo se, jednalo se o testování funkčnosti systému ze strany jednoho žáka, což je běžným jevem v tomto projektu.

2.7 Krizový plán školy

Krizový plán školy je vypracován jako samostatný dokument, obsahuje kapitoly věnované jednotlivým krizovým situacím (podle metodického doporučení MŠMT) včetně postupu při proniknutí ozbrojeného útočníka do budovy školy. Vzhledem k tomu, že zveřejněním by mohl krizový plán pozbýt účinnosti (zejména některé jeho části), je tento dokument přístupný pouze zaměstnancům školy.